

Proceeding

PIM 10th National and 3rd International Conference 2020:
Digital Transformation and Globalization 2020 (DTGT)

July 17th, 2020

Panyapiwat Institute of Management
Chaengwatthana Rd., Nonthaburi, Thailand

Organized by

Panyapiwat Institute of Management
Kasetsart University Sriracha Campus
Prachachuen Research Network
Faculty of Agro-Industry, Chiang Mai University
Faculty of Logistics, Burapha University
College of Asian Scholars
The Association of Council of IT Deans (CITT)
National Research council of Thailand
Edith Cowan University
Fo Guang University
Nagaoka University of Technology
Nanjing Tech University Pujiang Institute
Northwestern Polytechnical University
University of Oxford Press

ISBN (e-book) 978-616-7851-10-5

Appendixes

คำสั่งสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์
ที่ 115/2563

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานประชุมวิชาการปัญญาภิวัฒน์ระดับชาติ ครั้งที่ 10
และนานาชาติ ครั้งที่ 3

ด้วยสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ กำหนดจัดการประชุมวิชาการปัญญาภิวัฒน์ระดับชาติ ครั้งที่ 10 และนานาชาติ ครั้งที่ 3 ในวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ.2563 ณ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ โดยมีวัตถุประสงค์ให้เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการตลอดจนเผยแพร่ผลงานทางวิชาการสู่สาธารณชน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 43 (1) แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2546 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 จึงแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานประชุมวิชาการปัญญาภิวัฒน์ระดับชาติ ครั้งที่ 10 และนานาชาติ ครั้งที่ 3 ดังรายนามต่อไปนี้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

1. อธิการบดี
2. รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
3. รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
4. รองอธิการบดีฝ่ายศูนย์นักศึกษาบัณฑิตจีน
5. ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
6. ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายการจัดการงานวิชาการ
7. ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายความร่วมมือด้านวิชาการต่างประเทศ
8. ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการพิเศษ
9. ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายบัญชีและการเงิน
10. ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา
11. ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายสื่อสารองค์กรและการตลาด

คณะกรรมการอำนวยการ

1. ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์
ประธานกรรมการ
2. คณบดีคณะกรรมการจัดการธุรกิจอาหาร
สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์
รองประธานกรรมการ

3. คณะบดีคณะกรรมการจัดการโลจิสติกส์และการคมนาคมขนส่ง
สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	รองประธานกรรมการ
4. คณะบดีคณะนวัตกรรมการจัดการเกษตร
สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	รองประธานกรรมการ
5. คณะบดีคณะนิเทศศาสตร์
สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	รองประธานกรรมการ
6. คณะบดีวิทยาลัยนานาชาติ
สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	รองประธานกรรมการ
7. คณะบดีคณะบริหารธุรกิจ
สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	รองประธานกรรมการ
8. คณะบดีวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาจีน
สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	รองประธานกรรมการ
9. คณะบดีคณะวิทยาการจัดการ
สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	รองประธานกรรมการ
10. คณะบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี
สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	รองประธานกรรมการ
11. คณะบดีคณะศิลปศาสตร์
สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	รองประธานกรรมการ
12. คณะบดีศึกษาศาสตร์
สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	รองประธานกรรมการ
13. คณะบดีสำนักการศึกษาทั่วไป
สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	รองประธานกรรมการ
14. คณะบดีอุตสาหกรรมเกษตร
สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	รองประธานกรรมการ
15. คณะบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์ศรีราชา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา	รองประธานกรรมการ
16. เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ	รองประธานกรรมการ
17. อธิการบดีวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย	รองประธานกรรมการ
18. ประธานเครือข่ายวิจัยประชาชน
เครือข่ายวิจัยประชาชน	รองประธานกรรมการ
19. นายกสมาคมสภาคณบดีคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ
สมาคมสภาคณบดีคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ	รองประธานกรรมการ
20. คณะบดีคณะโลจิสติกส์
มหาวิทยาลัยบูรพา	รองประธานกรรมการ

21. คณบดีคณะอุตสาหกรรมเกษตร
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	รองประธานกรรมการ
22. Professor Andrew Woodward
Edith Cowan University	รองประธานกรรมการ
23. President
Nanjing Tech University Pujiang Institute	รองประธานกรรมการ
24. President
Fo Guang University	รองประธานกรรมการ
25. Dr. Takashi Yukawa
Nagaoka University of Technology	รองประธานกรรมการ
26. President
Northwestern Polytechnical University	รองประธานกรรมการ
27. ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศ
สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	กรรมการ
28. ผู้อำนวยการสำนักบริหารอาคารและทรัพย์สิน
สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	กรรมการ
29. ผู้อำนวยการสำนักบัญชีและการเงิน
สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	กรรมการ
30. ผู้อำนวยการสำนักวิเทศสัมพันธ์
สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	กรรมการ
31. ผู้อำนวยการศูนย์ผลิตสื่อดิจิทัลและมัลติมีเดีย
สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	กรรมการ
32. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนา
สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	กรรมการและเลขานุการ
33. รองผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนา
สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ภาระหน้าที่

- (1) กำหนดแผนงาน โครงการ และงบประมาณให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง
- (2) ดำเนินงานตามแผน มอบหมายผู้รับผิดชอบ และติดตามความก้าวหน้าเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์
- (3) กำกับดูแล ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และหาแนวทางแก้ไขที่เกี่ยวข้องควบคุม และติดตามผลการดำเนินงาน ให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้

คณะกรรมการดำเนินการ

1. คณะบดีคณะกรรมการจัดการโลจิสติกส์และการคมนาคมขนส่ง ประธานกรรมการ
2. รองคณะบดีฝ่ายวิชาการคณะนวัตกรรมการจัดการเกษตร รองประธานกรรมการ
3. รองคณะบดีคณะวิทยาการจัดการ รองประธานกรรมการ
4. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนา กรรมการ
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รวมพร เลี่ยมแก้ว กรรมการ
คณะกรรมการจัดการธุรกิจอาคาร
6. อาจารย์ ดร.สลิลาทิพย์ ทิพย์ไกรสร กรรมการ
คณะกรรมการจัดการโลจิสติกส์และการคมนาคมขนส่ง
7. อาจารย์ ดร.นิธิภัทร กมลสุข กรรมการ
สำนักการศึกษาทั่วไป
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มฤดี จันทรัตน์ กรรมการ
คณะนวัตกรรมการจัดการเกษตร
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีริสา โชติยะปุตตะ กรรมการ
วิทยาลัยนานาชาติ
10. อาจารย์วิสาข์ เชี่ยวสมุทร กรรมการ
คณะนิเทศศาสตร์
11. อาจารย์ ดร.ศิริวัลยา คชาธาร กรรมการ
คณะบริหารธุรกิจ
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธัญสินี เลิศศิริวงษ์ กรรมการ
วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาจีน
13. อาจารย์ ดร.ธนาสิทธิ์ เพิ่มเพียร กรรมการ
คณะวิทยาการจัดการ
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดชกรณ์ ต้นเจริญ กรรมการ
คณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี
15. อาจารย์สุพิชญา ชัยโชติรานันท์ กรรมการ
คณะศิลปศาสตร์
16. อาจารย์ ดร.ม.ล.สรสิริ วรวรรณ กรรมการ
คณะศึกษาศาสตร์
17. นางสาวธนิตา ธนะกมลประดิษฐ์ กรรมการ
คณะอุตสาหกรรมเกษตร
18. ดร.นฤมล เพ็ชรสุวรรณ กรรมการ
สำนักวิจัยและพัฒนา
19. นางสาวกิตติยา เลิศกิจจานุวัฒน์ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
สำนักวิจัยและพัฒนา

11. รองศาสตราจารย์สุรีย แถวเที่ยง
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร	กรรมการ
12. รองศาสตราจารย์ชนินทร์ ชุณหพันธ์รักษ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	กรรมการ
13. รองศาสตราจารย์ประภาศรี พงศ์ธนาพาณิช
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	กรรมการ
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรี สุขนวนิช
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	กรรมการ
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนายุ ภูวิทยาธร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์	กรรมการ
16. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรวิษณุ เลิศไทยตระกูล
มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี	กรรมการ
17. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทิมา ภูงามเงิน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
วิทยาเขตปทุมธานี	กรรมการ
18. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นัทธีรา สรรมณี
มหาวิทยาลัยศิลปากร	กรรมการ
19. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งโรจน์ อัจฉริยะ
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	กรรมการ
20. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริฉันท สติกรกุล เตชพาหพงษ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	กรรมการ
21. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มลฤดี จันทรัตน์
สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	กรรมการ
22. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์ เย็นจะบก
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	กรรมการ
23. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชิต ธนบดีกิจ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	กรรมการ
24. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุพงศ์ อวิรุทธา
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	กรรมการ
25. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเวศ จิระวิชิตชัย
สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	กรรมการ
26. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรศักดิ์ แก้วก่อง
มหาวิทยาลัยนเรศวร	กรรมการ
27. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามาศ ทวีไพบูลย์วงศ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา	กรรมการ
28. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ ไทโยมา
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	กรรมการ

รายชื่อผู้นำเสนอผลงานระดับชาติ
(National Conference)

N7 - เศรษฐศาสตร์ (Economics)

ลำดับ	ชื่อบทความ	ชื่อ - สกุล	ชื่อหน่วยงาน/สังกัด	หน้า
1	การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการเพาะเห็ดนางฟ้า ภูฐานในโรงเรียน	<ul style="list-style-type: none"> • ธนพร เจริญสุข • ปิยะพรรณ ช่างวัฒนชัย 	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	755
2	ปัจจัยกำหนดการลงทุนโดยตรงจากประเทศญี่ปุ่นภายใต้ เงื่อนไข China Plus One: การเปรียบเทียบระหว่าง ประเทศไทยกับเวียดนาม	<ul style="list-style-type: none"> • ณิชภัทร เรื่องวิทย์านุเคราะห์ • ปิยะพรรณ ช่างวัฒนชัย 	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	767
3	ปัจจัยที่มีผลต่อการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2547 ถึง พ.ศ. 2561	<ul style="list-style-type: none"> • นพสิทธิ์ สุทธิอุไรพรรณ • เรวัตร์ ธรรมมาภิรมย์ 	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	780
4	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้าธนาคาร เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในเขตพื้นที่จังหวัด นนทบุรี	<ul style="list-style-type: none"> • อีรนนท์ นาคพนม • วิษณุ อรรถวานิช 	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	791
5	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้บริการสินเชื่อ: กรณีศึกษา ผู้ถือสลากออมทรัพย์ของธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตรในกรุงเทพมหานคร	<ul style="list-style-type: none"> • จุฑามาศ สังข์ช่วย • ปิยะพรรณ ช่างวัฒนชัย 	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	805
6	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกซื้อประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ ผ่านช่องทางธนาคารกรณีศึกษาธนาคารกรุงไทย :	<ul style="list-style-type: none"> • จันท์เพ็ญ คิดเฉพาะ • พุฒิพัฒน์ ทวีชีรพัฒน์ 	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	818
7	ผลกระทบของตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาคที่มีต่อหนี้ ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในประเทศไทย	<ul style="list-style-type: none"> • สุวิมล มุมทอง • อีรศักดิ์ ทรัพย์วโรบล 	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	830
8	ผลกระทบของสงครามการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีน ที่ส่งผลต่อประเทศไทย	สุธินี มงคล	มหาวิทยาลัยศรีปทุม	844

ผลกระทบของสงครามการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีนที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย THE IMPACT OF THE US AND CHINA TRADE WAR ON THAILAND

ผศ.ดร.สุธินี มงคล

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

*Corresponding author, E-mail: suthinee.mo@spu.ac.th

บทคัดย่อ

ในการศึกษาผลกระทบของสงครามการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีนต่อประเทศไทยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) เพื่อศึกษาผลกระทบของสงครามการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีนต่อประเทศไทย และ 2) เพื่อพัฒนาแนวทางในการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยในการรับมือกับผลกระทบของสงครามการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีน เพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้ในอนาคต โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม จำนวน รวมทั้งสิ้น 24 คน ผลการวิจัยพบว่า สงครามการค้านี้เป็นความขัดแย้งทางการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกา และส่งผลกระทบต่อประเทศไทย โดยจะเห็นได้ว่า ผลกระทบจะมากหรือน้อยขึ้นกับความสัมพันธ์ทางการค้ากับจีนและสหรัฐอเมริกาว่าอยู่ในระดับมากหรือน้อย หรือส่งออกสินค้าที่ไม่อยู่ในรายการการขึ้นภาษี จะได้รับผลกระทบค่อนข้างน้อย ในส่วนของไทยนั้น เนื่องจากมีปริมาณการค้ากับจีนและสหรัฐอเมริกาค่อนข้างมาก ทำให้ได้รับผลกระทบสูงทางด้านเศรษฐกิจ เศรษฐกิจจะชะงักงัน จึงควรต้องมีการพัฒนาผู้ประกอบการให้มีสมรรถนะในการดำเนินการค้าให้มีความหลากหลาย เพื่อรองรับกับความท้าทายที่จะเกิดขึ้นในอนาคตต่อไป

คำสำคัญ: สงครามการค้า สหรัฐอเมริกากับจีน ผลกระทบต่อประเทศไทย

ABSTRACT

The objectives of this research are 1) To study the impact of the US-China Trade War on Thailand and 2) To develop guidelines for Thailand 's preparation for dealing with the effects of the US-China Trade War to be able to exist in the future. This study uses qualitative research methods by in-depth interviews with experts, divided into 3 groups, a total of 24 people. The research shows that this trade war is a political and economic conflict between the superpowers, China and the US, affecting Thailand. How much it affects a country depends on level of the country's trade relations with China and the US. In addition, if a country exports products that are not in the list of tax increases, it will be affected relatively

little. In case of Thailand, since there is a lot of trade with China and the US resulting in the high impact on the Thai economy. Therefore, entrepreneurs' capability needs to be improved in order to carry out a variety of trade operations to meet the future challenges.

Keywords: Trade War, USA and China, Impact on Thailand

บทนำ

สงครามการค้าสหรัฐอเมริกา-จีน

สงครามการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีนเริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2561 โดยนาย โดนัลด์ ทรัมป์ ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา มุ่งที่ประเด็นการขาดดุลการค้ากับจีนที่สูงถึง 375,228 ล้านดอลลาร์ ทำให้อัตราการขยายตัวของการค้าโลกชะลอตัวลงอย่างต่อเนื่อง และมีผลกระทบอย่างชัดเจนตั้งแต่ต้นปี 2562 ที่การค้าโลกเริ่มหดตัวลงเป็นครั้งแรกในรอบ 3 ปี (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2562: 1-3) โดยองค์การการค้าโลก (WTO) พบว่าการส่งออกรวมของทั้งโลกในปี พ.ศ.2562 หดตัว 2.8% คิดเป็นมูลค่า 2.68 แสนล้านดอลลาร์ หรือ 0.3% ของ GDP โลก (ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (EXIM BANK), 2563) ความรุนแรงของสงครามการค้าเพิ่มขึ้นเมื่อสหรัฐอเมริกาได้เก็บภาษีกับสินค้าจีนในวงเงิน 50,000 ล้านดอลลาร์ แบ่งเป็นกลุ่มแรก 34,000 ล้านดอลลาร์ และในกลุ่มที่สอง 16,000 ล้านดอลลาร์ โดยการขึ้นภาษีนำเข้าสินค้า เหล็ก 25% และอลูมิเนียม 10%

ประเทศจีนได้ออกมาตอบโต้ด้วยการเริ่มเก็บภาษีสินค้า 128 รายการ เช่น การขึ้นภาษี 25% กับเนื้อหมูและเศษอลูมิเนียม และขึ้นภาษี 15% กับสินค้าประเภทผลไม้สด ผลไม้แห้ง ถั่ว อัลมอนต์ แอปเปิ้ล เบอร์รี่ ท่อเหล็กและเครื่องดัดที่มีแอลกอฮอล์ เป็นต้น แต่สงครามการค้าได้เข้มข้นขึ้นอย่างมาก เมื่อสหรัฐอเมริกาตัดสินใจกีดกันทางการค้าเป็นการเฉพาะกับประเทศจีน กับสินค้านำเข้าในกลุ่มสินค้า 1,333 รายการ สูงที่สุดนับตั้งแต่มีการเริ่มกีดกันทางการค้า ในภาษีสินค้านำเข้าเพิ่มอีก 25% (สุพริศร์ สุวรรณิก, 2563; RHB Securities (Thailand) PCL, 2561)

มาตรการดังกล่าวทำให้ประเทศจีนออกมาตอบโต้ด้วยการเก็บภาษีสินค้าจากสหรัฐอเมริกาในมูลค่าเท่าเทียมกัน แต่สหรัฐอเมริกาได้เพิ่มแรงกดดันโดยมีการเก็บภาษียุโรปใหม่ กับสินค้าจีนอีก 2 แสนล้านดอลลาร์ขึ้นไปอีก 10% (กลุ่มจัดสรรสินทรัพย์และกองทุนต่างประเทศ, ธนาคารไทยพาณิชย์, 2563) ผลกระทบต่อประเทศไทยมีค่อนข้างมากและโอกาสในการส่งสินค้าไปทดแทนสินค้าที่อยู่ในสงครามการค้านั้นมีไม่มากนัก เนื่องจากเป็นคนละประเภทกัน แม้จะมีมาตรการลดภาษีของจีนที่จะเอื้อประโยชน์ให้กับสินค้าของไทยให้ทำตลาดได้สะดวกขึ้น (สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ, 2563) แต่ถ้าหากสงครามการค้ายังคงยืดเยื้อ จะทำให้ระบบเศรษฐกิจของไทยได้รับผลกระทบอย่างมาก รวมทั้งอาจมีการเพิ่มกำแพงภาษีระลอกที่ 3 หลังจากรัฐได้ประกาศรายชื่อสินค้าที่จะถูกเก็บภาษีนำเข้า 25% ซึ่งมีมูลค่าการค้าราว 3.4 หมื่นล้านดอลลาร์ ที่จะ มีผลบังคับใช้ในเดือนกรกฎาคม

ผลกระทบจากสงครามการค้า

ผลทางตรงจากสงครามทางการค้าในลำดับแรก ทำให้สินค้าจีนส่งไปยังสหรัฐอเมริกาได้น้อยลงและส่งผลมาถึงธุรกิจอุตสาหกรรมในประเทศไทยที่ส่งออกไปเพื่อสนับสนุนการผลิตของจีน โดยกลุ่มสินค้าที่ได้รับผลกระทบ เช่น กลุ่มชิ้นส่วนเครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์และอุปกรณ์ที่ใช้เป็นส่วนประกอบของกล่องต่างๆ กลุ่มวงจรรวมและแผงวงจรไฟฟ้าในห่วงโซ่การผลิตแห่งอนาคตตามแผนงาน Made in China 2025 และที่อยู่ในเป้าหมายการโจมตีของสหรัฐ เช่น ชิ้นส่วนอากาศยาน ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ จำพวกแผงวงจรพิมพ์ (PCB) ฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์ขนาดเล็กที่ใช้ในคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก (ศูนย์วิจัยธนาคารกสิกรไทย, 2563) รวมถึงผลทางอ้อมจากการที่เศรษฐกิจจีนเติบโตช้าลง ทำให้ความต้องการสินค้าไทยปรับตัวลดลงตามไปด้วย ในสินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ เม็ดพลาสติก ผลิตภัณฑ์ยาง เคมีภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง เครื่องคอมพิวเตอร์ แผงวงจรไฟฟ้า ยางพารา ไม้และผลิตภัณฑ์ รถยนต์และส่วนประกอบ รวมถึงผักและผลไม้ เป็นต้น (TMB Analytics is a division of TMB Bank PCL, 2562; กองนโยบายและยุทธศาสตร์พัฒนาการประมง, กรมประมง, 2562)

ประเทศไทยมีความเสี่ยงทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น การส่งออกกลุ่มสินค้าที่ได้รับผลกระทบจากสงครามการค้า คือ กลุ่มอุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้า (28%) เครื่องซักผ้า (40%) สำหรับผลกระทบจากภาษีระลอกที่ 2 นั้น สินค้าหมวดอิเล็กทรอนิกส์ที่ไทยส่งออกไปยังประเทศจีน ที่อยู่ใน supply chain ถูกสหรัฐอเมริกาเก็บภาษีเพิ่มขึ้น 25% และหากจีนส่งออกไปสหรัฐอเมริกาดลดลง จะส่งผลให้การนำเข้าสินค้าจากประเทศไทยลดลงตามไปด้วย รวมทั้งการลงทุนของภาคเอกชนจะชะลอตัวลง นอกจากนี้ สินค้าจากสหรัฐอเมริกาก็อาจเข้ามาทำตลาดในประเทศไทยเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเป็นการแข่งขันกับผู้ประกอบการในประเทศ โดยเฉพาะสินค้าทุน สินค้าวัตถุดิบ สินค้าชิ้นกลางหรือสินค้าอุปโภคบริโภค เป็นต้น (RHB Securities (Thailand) PCL, 2562; ธนาคารกรุงไทย, 2562) ปัจจุบัน แม้ว่าจีนจะมีการประนีประนอมด้วยการลดภาษีรถยนต์นั่ง รวมทั้งลดภาษีชิ้นส่วนรถยนต์และสินค้าอุปโภคบริโภค 1,500 รายการ พร้อมทั้งแสดงความมุ่งมั่นว่าจะเร่งนำเข้าสินค้าอื่นๆ เพิ่มขึ้น แต่สหรัฐอเมริกาเพิกเฉยและยังคงเพิ่มแรงกดดันด้วยวิธีการอื่นๆ ซึ่งยังคงทำให้สงครามการค้ายืดเยื้อต่อไป (สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า, กระทรวงพาณิชย์, 2563)

ปัจจุบันการส่งออกของไทยได้ลดลงอย่างมากโดยเฉพาะสินค้าไอที อิเล็กทรอนิกส์ แผงวงจรไฟฟ้า เม็ดพลาสติกและยางพารา เนื่องจากจีนเป็นลูกค้ารายใหญ่ ทำให้คาดว่าเศรษฐกิจจะชะลอตัวมากขึ้น นอกจากนั้นจากผลกระทบดังกล่าวทำให้เกิดการแข่งขันที่รุนแรงขึ้น และคาดว่าในอนาคตอันใกล้ การค้าระหว่างประเทศ ตลาดเงินและตลาดทุนทั่วโลกจะเกิดความไม่แน่นอน และบั่นทอนความเชื่อมั่นในห่วงโซ่การผลิตสินค้าของโลก นอกจากนั้นจากนโยบายของภาครัฐที่ต้องการจูงใจให้นักลงทุนโดยเฉพาะในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ต้องใช้ความสามารถเพิ่มขึ้น เช่นการดึงดูดการลงทุนจากจีนให้ย้ายฐานการผลิตเข้ามาตั้งโรงงานในประเทศไทย คาดว่าจีดีพีของไทยจะลดลงมากกว่า 0.5% จากเป้าหมาย ส่วนมูลค่าส่งออกจะลดลง 10% ของมูลค่าการส่งออกรวม

จากที่กล่าวมาแล้วถึงความสำคัญในเรื่องนี้ ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาถึงผลกระทบของสงครามการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีนที่มีต่อประเทศไทย เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่มีความเหมาะสมที่สุด มาใช้ในแนวทาง

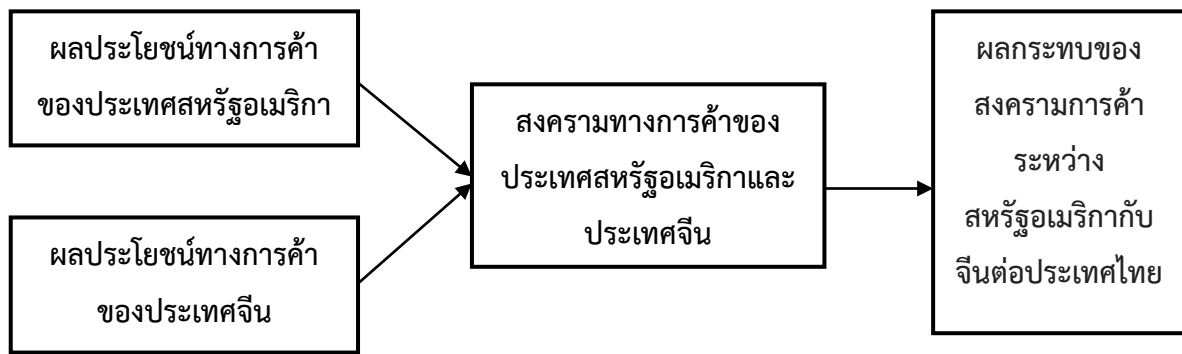
ในการกำหนดนโยบายของภาครัฐ และภาคเอกชนนำมาปฏิบัติให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นได้ทั้งโอกาสและอุปสรรค เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย รวมทั้ง ประชาชน สังคมและประเทศชาติ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบของสงครามการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีนต่อประเทศไทย
2. เพื่อพัฒนาแนวทางในการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยในการรับมือกับผลกระทบของสงครามการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีน

การทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมด้วยการค้นคว้ารวบรวมทั้งแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร เช่น หนังสือ ตำรา วารสารวิชาการทั้งในประเทศ และต่างประเทศ การประชุมวิชาการ และเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง รวบรวมและจัดทำเป็น 1) แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ผลกระทบจากการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศหรือการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ เนื่องจากทางปฏิบัติแล้วการค้าระหว่างประเทศไม่ได้มีความเสรีเหมือนในทางทฤษฎี หลายประเทศยังคงดำเนินมาตรการเพื่อกีดกันทั้งในภาษีและไม่ใช้ภาษีเพื่อผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจภายในของแต่ละประเทศ 2) แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกรณีพิพาทของธุรกิจระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ถึงบทบาทของสภาพแวดล้อมที่มีต่อธุรกิจระหว่างประเทศ รวมทั้งสภาพทางการเมือง กฎหมายและเศรษฐกิจต่อการดำเนินงานของธุรกิจระหว่างประเทศได้ดี สภาพแวดล้อมในประเทศที่กิจการขยายขอบเขตและเข้าไปดำเนินงาน รวมทั้งสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ระหว่างประเทศ 3) การพัฒนาสมรรถนะของผู้ประกอบการของธุรกิจระหว่างประเทศ จะเป็นแนวทางในการเพิ่มความสามารถเชิงสมรรถนะส่วนบุคคล ความสามารถเชิงสมรรถนะด้านการบริหารหรือความสามารถเชิงสมรรถนะด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ เป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมสมรรถนะการทำธุรกิจ และการดำเนินงานตามสภาพสังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยีเศรษฐกิจ แต่ต้องอาศัยบทบาทการส่งเสริมของรัฐบาลเข้ามาช่วยให้ธุรกิจประสบผลสำเร็จเพิ่มมากขึ้นและ 4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างเป็นกรอบแนวความคิดของการวิจัยที่แสดงด้วยภาพที่ 1 ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1: กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ผลกระทบของสงครามการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีนที่ส่งผลต่อประเทศไทย” ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพประเภทการวิจัยเชิงเอกสาร ทบทวนวรรณกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยและการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ในการดำเนินการเพื่อให้ได้ความรู้ความจริงและข้อค้นพบ ที่สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย จะมีการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้เชี่ยวชาญและเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจาก 8 กลุ่มอุตสาหกรรมในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวนกลุ่มละ 2 คน รวม 16 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารของหน่วยงานภาครัฐจากกระทรวงพาณิชย์ 2 คน และ กระทรวงอุตสาหกรรม 2 คน

กลุ่มที่ 3 นักวิชาการทางด้านธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ 4 คน รวมทั้งสิ้น 24 คน ใช้วิธีการเลือกโดยอาศัยความเชี่ยวชาญที่เหมาะสม ทำให้บรรลุไปสู่ทฤษฎีหรือองค์ความรู้ที่เหมาะสมของงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการ สำหรับวิธีการตรวจสอบข้อมูลหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะดำเนินการตรวจสอบเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ ข้อมูลประเภทเอกสาร ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลประเภทเดียวกันจากแหล่งข้อมูลหลายแหล่ง เพื่อทำการตรวจสอบว่าตรงกันหรือไม่ รวมถึงความสอดคล้องกันของข้อมูลและข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบข้อมูลด้วยการใช้คำถามเดียวกันหลายๆ คน ทำการเปรียบเทียบคำตอบกับข้อมูลที่ได้จากเอกสาร บทความวิชาการ รายงานการสัมมนาและงานวิจัยต่างๆ นอกจากนี้ยังได้ข้อมูลจากการสังเกตสภาพความเป็นจริง พร้อมทั้งการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล ในการตรวจสอบข้อมูลเพื่อความถูกต้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาทำการถอดเทป และการบันทึกมาอ่านซ้ำ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ เพื่อใช้ในการตีความแล้วจับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ก่อน โดยตัดทอนข้อความที่ซ้ำกันหรือตัดส่วนที่เกินไปจากกรอบของการวิจัยที่กำหนดไว้ออกไป

ขั้นตอนที่ 2 นำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 ที่มีความสัมพันธ์กันหรือใกล้เคียงกันมาไว้ในกลุ่มเดียวกัน (Axial Coding) ทั้งหมดอย่างละเอียด เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบของสงครามการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีนต่อประเทศไทย และข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อมในการรับผลกระทบที่เกิดขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 นำข้อมูลจากขั้นที่ 2 ที่มีความสัมพันธ์กัน มารวมกันภายใต้หัวข้อกลุ่มใหญ่และทำการเลือก ตั้งประเด็นใหญ่ที่เป็นใจความหลัก และตีความข้อมูล ทำการดึงข้อมูล และระบุรหัส Coding ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญของการวิเคราะห์เนื้อหาในการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งอธิบาย “ความหมายของสิ่งที่ทำการศึกษา” ข้อมูลทั้งหมดถูกจัดรหัสตามคำถามวิจัย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้พยายามรักษาถ้อยคำของผู้ให้สัมภาษณ์มากที่สุด และพยายามรักษาความหมายเดิมของผู้เชี่ยวชาญให้มากที่สุด ด้วยวิธีการสรุปสาระสำคัญตามประเด็นที่กำหนดไว้ในขอบเขตด้านเนื้อหา หลังจากนั้นประมวลรวบรวมเป็นหมวดหมู่ นำมาจัดระบบระเบียบเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด ตีความตามขอบเขตเนื้อหา เพื่อไปสู่การสรุปบทสัมภาษณ์ที่ไม่บิดเบือนความจริงในแต่ละข้อความ

การสร้างเป็นข้อสรุป เมื่อได้น้ำหนักของตัวแปรต่างๆ ทั้งหมดแล้ว นำตัวแปรที่ได้มาเรียงเพื่อพิจารณาว่า ตัวแปรที่ได้กับตัวแปรที่ตั้งไว้เดิมนั้น มีการซ้ำกันหรือไม่ ถ้าซ้ำก็เป็นการยืนยันว่าตัวแปรที่ตั้งไว้ถูกต้องสามารถนำมาอธิบายได้และตัวแปรที่เพิ่มมาใหม่ก็เป็นสิ่งที่ค้นพบใหม่ นำมาเรียงและใส่น้ำหนักความสำคัญพร้อมทั้งพิจารณาว่าถ้าตัวแปรใดมีน้ำหนักความสำคัญน้อยก็ควรตัดออกไป เพื่อให้ง่ายต่อการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งข้อสรุป เมื่อได้ส่วนประกอบที่เกี่ยวข้องที่อยู่ในรูปของกลุ่มตัวแปรแล้ว ได้นำมาจัดทำบทสรุปโดยใช้ข้อมูลสนับสนุนจากเอกสาร ถ้อยคำที่เกี่ยวข้องจากการสัมภาษณ์และสิ่งที่ได้สังเกตมารวมกันเพื่ออธิบายตัวแปรนั้นๆ พร้อมทั้งสรุปรวบยอด เพื่อให้ผู้อ่านงานวิจัยได้เข้าใจด้วย ซึ่งในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้พิจารณาแล้วว่าผลที่ได้จากการวิจัยมีลักษณะเป็นนามธรรมอยู่มาก จึงได้ทำการศึกษาเพิ่มเติมว่าทำอย่างไรจึงจะเข้าใจได้ง่าย และสามารถปฏิบัติได้จริง ดังนั้นจึงมีการเชื่อมโยงผลที่มีลักษณะของนามธรรมของการวิเคราะห์ผลกระทบของสงครามการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีนต่อประเทศไทยที่เกิดขึ้น และการพัฒนาแนวทางในการปรับตัวเพื่อให้สามารถอยู่รอดและเติบโตได้อย่างยั่งยืนต่อไป

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ผลกระทบของสงครามการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีน ผลการวิจัย มีดังต่อไปนี้

1. กลุ่มสินค้าเกษตรหรืออุตสาหกรรมผลิตอาหาร สินค้าเหล็กและอลูมิเนียม ที่ถูกขึ้นภาษีแล้วทำให้ประเทศจีนออกมาตรการตอบโต้และมีการขึ้นภาษีสินค้าที่นำเข้าจากสหรัฐอเมริกา เนื่องจากเป็นสินค้าที่อ่อนไหวของสหรัฐอเมริกาในอัตรา 25% เช่น ข้าว ถั่วเหลือง ข้าวสาลีและเมสลิน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เมล็ดซอร์กัม แป้งข้าวโพด แป้งธัญพืช ถั่วอัลมอนต์ พิตาชิโอ มะม่วงหิมพานต์ แมคคาดาเมียและวอลนัท ผักและผลไม้ เช่น ส้มแมนดาริน เชอรี่ องุ่น แอปเปิ้ล ลูกแพร์ สตรอเบอร์รี่ พรุณ มะม่วง มะพร้าว สับปะรด ฝรั่ง แดงโม มะนาว แครอท กะหล่ำ บร็อคโคลี่ ฟักทอง ผักกาดหอม หน่อไม้ฝรั่ง เห็ด หอมหัวใหญ่และกระเทียม การผลิตสินค้าไฮเทคทุกชนิดตั้งแต่สินค้าอิเล็กทรอนิกส์เพื่อผู้บริโภคไปจนถึงยุทธโศปกรณ์

สถานการณ์การค้าระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีน ได้ส่งผลเสียต่อเศรษฐกิจและตลาดการเงินของโลก รวมทั้งประเทศไทยทั้งด้านการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม ผลกระทบด้านการค้าด้านลบในแต่ ละอุตสาหกรรม เช่นที่ส่งไปประกอบในจีนและเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่การผลิตที่ส่งต่อไปยังตลาด สหรัฐอเมริกา เช่น โรงงานที่รับประกอบชิ้นส่วนให้แก่บริษัทหัวเหว่ยเพราะสหรัฐอเมริกาได้ประกาศยกเลิก แอปพลิเคชัน Google ในเครื่องสมาร์ตโฟนรุ่นใหม่ของหัวเหว่ย แต่สินค้าไทยที่ได้รับประโยชน์จะเป็นกลุ่ม สินค้าที่สามารถส่งไปยังตลาดสหรัฐอเมริกาเพื่อทดแทนสินค้าจากจีน เช่น สินค้าประเภทยานพาหนะและ ส่วนประกอบ อาหารปรุงแต่งและเครื่องดื่ม เครื่องนุ่งห่ม/เครื่องประดับ และสินค้าเกษตร เป็นต้น

2. การแข่งขันกันทางเทคโนโลยีระหว่างจีนกับสหรัฐอเมริกา เป็นหนึ่งในสาเหตุหลักของสงคราม การค้าครั้งนี้ นับตั้งแต่ที่สหรัฐอเมริกาประกาศห้ามบริษัทที่ใช้เทคโนโลยีทำธุรกรรมกับบริษัท Huawei และผู้ ซ้อมือถือใหม่ของ Huawei จะไม่สามารถใช้แอปต่างๆ ของสหรัฐอเมริกาได้ เช่น Google maps, Facebook, Instagram และ Android นอกจากนี้ผู้ผลิตชิ้นส่วนสมาร์ตโฟนของสหรัฐฯ จะไม่สามารถขายสินค้าให้ Huawei ได้อีกด้วย เพราะรัฐบาลสหรัฐฯ ได้เตือนประเทศต่างๆ ถึงภัยต่อความมั่นคง หากใช้อุปกรณ์สัญญาณ ของ Huawei ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 5G

3. สินค้าไทยมีโอกาสส่งออกไปจีนเพิ่มขึ้น เพื่อทดแทนสินค้าของสหรัฐอเมริกา เช่น กากเหลืองจาก การผลิตสตาร์ช ข้าว ผลไม้สดและแห้ง จะเป็นสินค้าที่มีโอกาสทำตลาดมากที่สุด เนื่องจากเดิม จีนนำเข้าจาก สหรัฐอเมริกาเกือบทั้งหมด มูลค่ามากกว่า 100 ล้านดอลลาร์ ขณะที่ไทยมีการส่งออกไปเพียง 3 ล้านดอลลาร์ เท่านั้น ดังนั้นไทยน่าจะสามารถกระจายสินค้าไปได้มากขึ้น นอกจากนี้จีนได้ขึ้นภาษีผลไม้ที่นำเข้าจาก สหรัฐอเมริกา เช่น เซอร์รี่ ส้ม องุ่น แอปเปิ้ล และพลัม ทำให้มีราคาขายสูงขึ้น ดังนั้น ผู้บริโภคจีนจึงหันมาเลือก บริโภคผลไม้ชนิดอื่นที่มีราคาถูกกว่าแทน เช่น มังคุด มะม่วง และสับปะรดจากประเทศไทยเพิ่มขึ้น สำหรับ สินค้าจากสหรัฐอเมริกาที่อาจไหลเข้าไทย ได้แก่ ถั่วเหลือง ข้าวสาลีและเมสลิน แอปเปิ้ล และลูกแพร์ ซึ่งในปีที่ ผ่านมา จีนนำเข้าถั่วเหลืองจากสหรัฐอเมริกาเป็นมูลค่าสูงถึง 14,000 ล้านดอลลาร์

นอกจากนี้ จีนมีการนำเข้าข้าวสาลีและเมสลินจากสหรัฐอเมริกามากกว่า 4 ล้านตัน มูลค่า ประมาณ 400 ล้านดอลลาร์ ดังนั้น หากสหรัฐอเมริกาส่งออกมาจีนได้น้อยลง ก็จะผลักดันกระจายตลาด ส่งออกไปยังประเทศต่างๆ เพิ่มขึ้น ซึ่งส่วนหนึ่งน่าจะมีการกระจายมายังประเทศไทยเพราะเป็นตลาดส่งออก อันดับ 9 ของสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้ สงครามการค้าครั้งนี้ จะทำให้เกิดการปรับรูปแบบโครงสร้างและ ความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างประเทศ หรือ “Trade Realignment” เกิดการแสวงหาพันธมิตรทางการค้า ใหม่ๆ เพื่อกระจายความเสี่ยงและรักษาเสถียรภาพทางการค้าในระยะยาว

ผู้ประกอบการไทยควรเตรียมความพร้อมในทุกด้าน เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อธุรกิจมากนัก รวมทั้ง ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จะได้รับความกระทบอย่างรุนแรงจากนโยบายกีดกันทางการค้าของ สหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ จากผลการประชุมของ FED ที่มีการปรับขึ้นดอกเบี้ย แนะนำให้ระมัดระวังการลงทุน ในตลาดที่มีสัดส่วนของรายได้จากการค้าโลกในระดับสูง ซึ่งอาจโดนแรงเทขายเพื่อลดความเสี่ยงของนักลงทุน ทำให้ตลาดหลักทรัพย์ ขึ้นอัตราดอกเบี้ย จึงส่งผลให้ความต้องการลงทุนในตราสารทุกประเภทเพิ่มมากขึ้น

4. แนวทางของประเทศไทยในการลดผลกระทบของสงครามการค้า ควบคู่ไปกับการสร้างความพร้อมสำหรับมาตรการทางการค้ารูปแบบใหม่ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในระยะถัดไป ทางออกในระยะสั้นสำหรับผู้ประกอบการไทยคือการกระจายตลาดส่งออกไปยังตลาดใหม่ๆ โดยเฉพาะตลาด New frontiers ซึ่งกำลังซึ่อย่างเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น CLMV แอฟริกา หรือลาตินอเมริกา เป็นต้น หรือกระจายการส่งออกสินค้าที่ได้รับผลกระทบจากสงครามการค้าโดยตรงจากการที่ไทยอยู่ในห่วงโซ่อุปทานของจีนไปยังตลาดอื่นๆ ที่ได้ประโยชน์จากสงครามการค้า เช่น การส่งออกแผงวงจรไฟฟ้าไปเม็กซิโกหรือส่งออกคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบไปตลาดอินเดีย แคนาดา เป็นต้น และในระยะยาวทุกภาคส่วนจะต้องร่วมมือกันในการผลักดันการลงทุนใหม่อย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการมุ่งเน้นการลงทุนในอุตสาหกรรมที่ใช้นวัตกรรมใหม่ๆ และมีมูลค่าเพิ่มสูง ซึ่งจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทยให้สามารถแข่งขันได้บนเวทีโลกอย่างยั่งยืนในระยะยาว

สรุปผลการวิจัย

ผลกระทบจากสงครามการค้า ในส่วนของการชะลอตัวทางเศรษฐกิจภาคครัวรั้ต้องมีมาตรการส่งเสริมสนับสนุนและเยียวยาภาคเศรษฐกิจการส่งออกและที่ชะลอตัว เช่นการท่องเที่ยว ที่ได้ส่งผลกระทบเป็นลูกโซ่ไปสู่การจ้างงาน การใช้จ่ายในครัวเรือน รวมถึงภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะเหล็กเส้น เครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ ภาครั้ต้องมีมาตรการแก้ไขปัญหาโดยเร็วที่สุด ประกอบด้วย 1) การหาตลาดส่งออกใหม่ โดยเฉพาะกลุ่ม BRICS (บราซิล รัสเซีย อินเดีย จีนและแอฟริกาใต้) เป็นตลาดมีศักยภาพ มีกำลังซื้อมหาศาล 2) เร่งเจรจาเขตการค้าเสรีที่ยังยึดเยื้อ เช่น ไทย-อินเดีย หรือสหภาพยุโรป 3) กระตุ้นเศรษฐกิจในประเทศให้มีการซื้อขายกันมากขึ้น เช่น สินค้าอุปโภคบริโภคจากเกษตรกรในประเทศหรือผลิตภัณฑ์จากทะเลไทย เป็นต้น

ในช่วงสงครามการค้านี้ นักลงทุนส่วนใหญ่จะย้ายเงินลงทุนและฐานการผลิตไปยังประเทศอื่นเพื่อที่จะยังสามารถทำธุรกิจกับสหรัฐอเมริกาและจีนได้ จึงเป็นโอกาสของไทยที่อาจดึงดูดนักลงทุนให้มาลงทุนเพื่อผลิตสินค้าเหล่านี้ได้ ดังนั้นทุกฝ่ายจึงต้องร่วมกันหามาตรการจูงใจที่เหมาะสมเพื่อดึงดูดเงินลงทุนให้เข้ามา นอกจากนั้นควรมีการจัดห่วงโซ่อุปทานของสินค้าไทยใหม่ เนื่องจากสินค้าส่งออกในตลาดโลกไม่ได้ผลิตขึ้นมาภายในประเทศเดียวทั้งหมด แต่มีการแยกผลิตตามความได้เปรียบด้านต้นทุนในแต่ละประเทศ หากประเทศที่อยู่ในห่วงโซ่อุปทานการผลิตได้รับผลกระทบจากสงครามการค้าจนทำให้ความได้เปรียบด้านต้นทุนลดลงอย่างเห็นได้ชัด ผู้ผลิตในประเทศเหล่านั้นอาจโดนแทนที่ด้วยผู้ผลิตในประเทศอื่นที่มีความได้เปรียบมากกว่า และอาจส่งผลกระทบต่อผู้ผลิตในประเทศไทยที่อยู่ในห่วงโซ่อุปทานของสินค้าเหล่านี้ด้วย นอกจากนั้น ความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน ส่งผล ให้การค้าการลงทุนมีความเสี่ยงทางการเงินมากขึ้น สงครามการค้าทำให้เศรษฐกิจไทยชะลอตัวลงอย่างชัดเจนจะส่งผลต่อการจ้างงานลดลง นอกจากนั้นการที่เศรษฐกิจชะลอตัว จะทำให้กำลังซื้อลดลง ทำให้ความต้องการสินค้าเกษตรและสินค้าพื้นฐานในชีวิตประจำวันลดลง รวมทั้งธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจะได้รับผลกระทบ เพราะมีทรัพยากรน้อย มีความสามารถในการปรับตัวจำกัด

สำหรับ สรุปผลการวิจัย มีดังต่อไปนี้

1. สงครามการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีนต่อประเทศไทย จากการดำเนินนโยบายที่มุ่งปกป้อง

ผลประโยชน์ทางการค้าของสหรัฐอเมริกาและเพื่อฟื้นฟูภาคอุตสาหกรรมและส่งเสริมการจ้างงานภายในประเทศ โดยมาตรการที่มีหลายรูปแบบประกอบด้วย 1) มาตรการภาษีที่จัดเก็บกับสินค้านำเข้าจากหลายประเทศ เช่น การเพิ่มอัตราภาษีการนำเข้าเหล็กและอลูมิเนียม 2) มาตรการภาษีที่จัดเก็บจากสินค้านำเข้าเฉพาะบางประเทศ เช่น สินค้านำเข้าจากจีน จำนวนสินค้า 3,607 รายการ คิดเป็นมูลค่าราว 250,000 ล้านดอลลาร์ และ 3) มาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษี เช่น การคว่ำบาตรบริษัทเทคโนโลยีขนาดใหญ่ของจีนจากเหตุผลด้านความมั่นคง ซึ่งนโยบายทั้งหมดล้วนส่งผลกระทบต่อปริมาณการค้าและการส่งออกสินค้าของไทย ตลอดจนการผลิต การจ้างงานและการลงทุนของภาคเอกชนในภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง ทำให้การส่งออกสินค้าของไทยมีการชะลอตัวลงอย่างต่อเนื่องถึง 12.4% และการใช้มาตรการกีดกันทางการค้ามีโอกาสยืดเยื้อหรือทวีความรุนแรงขึ้น ทำให้ภาคธุรกิจชะลอการผลิตและการลงทุน สะท้อนจากดัชนีภาคการผลิตที่ปรับลดลงต่อเนื่องโดยเฉพาะหมวดสินค้าทุนล่วงหน้า และมีส่วนทำให้วัฏจักรของสินค้าอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในช่วงขาลง

2. ผลกระทบจากห่วงโซ่การผลิตจากมาตรการกีดกันทางการค้า ที่ส่งผลกระทบต่อเนื่องมาจากการส่งออกของไทยที่อยู่ในห่วงโซ่การผลิตของทั้งสหรัฐอเมริกาและจีน จากการที่สินค้าจะถูกเก็บภาษีนำเข้าเพิ่มขึ้น เพราะสินค้าอุตสาหกรรมส่วนใหญ่จะมีความเชื่อมโยงกันหลายประเทศ เช่น ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ชิ้นส่วนรถยนต์ เครื่องจักร ปิโตรเคมี และเคมีภัณฑ์ ด้วยการนำเข้าสินค้าชิ้นกลางและสินค้าทุนจากต่างประเทศมาทำการผลิตเพื่อการส่งออก ซึ่งไทยมีโอกาสได้รับผลกระทบมากเพราะมีระบบเศรษฐกิจขนาดเล็กและเชื่อมโยงกับจีนสูง หากมาตรการกีดกันทางการค้ายืดเยื้อหรือทวีความรุนแรงขึ้น รวมถึงมาตรการภาษีรถยนต์และชิ้นส่วนที่อาจจัดเก็บกับประเทศอื่นที่ส่งออกไปยังสหรัฐอเมริกาและถูกใช้เป็นเครื่องมือในการเจรจาต่อรอง เช่น กรณีที่สหรัฐอเมริการะบุว่า บริษัทเทคโนโลยีของจีนเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ ดังนั้น จึงเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่อาจกระทบต่อปริมาณการค้าและเศรษฐกิจของโลก ดังนั้น ผู้ประกอบการไทยจึงควรเตรียมพร้อมเพื่อปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น เช่น การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากตลาดส่งออกสินค้าใหม่ทดแทนเงินเพื่อลดผลกระทบ ซึ่งอาจทำได้โดยการเปลี่ยนไปส่งออกวัตถุดิบสำหรับผลิตสินค้าให้กับประเทศอื่นที่สหรัฐอเมริกานำเข้าแทนเงิน

3. ผลกระทบต่อกลุ่มผู้ขายในประเทศ จากมาตรการกีดกันทางการค้าจะส่งผลกระทบต่อกลุ่มผู้ขายสินค้าในประเทศไทยได้ เนื่องจากจีนอาจนำสินค้าที่ไม่สามารถส่งออกไปสหรัฐอเมริกาขายท่วมตลาดในไทย และกลุ่มสินค้าที่มีโอกาสสูงที่จะถูกจีนท่วมตลาด เช่น สิ่งก่อสร้างจากอลูมิเนียม เครื่องปรับอากาศ ส่วนประกอบยานยนต์ สิ่งทอและอิเล็กทรอนิกส์ หากสหรัฐอเมริกายังเก็บภาษีนำเข้าสินค้าจากจีนมูลค่า 300,000 ล้านดอลลาร์เพิ่มเติม อาจทำให้จีนท่วมตลาดมากขึ้น ส่วนผู้บริโภคในประเทศจะสามารถซื้อสินค้านำเข้าในราคาที่ถูกลง แต่อาจต้องพิจารณาประเด็นด้านคุณภาพสินค้าด้วย รวมทั้ง ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันไม่เพียงพอในตลาดโลก เช่นกลุ่มอุตสาหกรรมเสื้อผ้าและเครื่องนุ่งห่ม ผลิตภัณฑ์โลหะอิเล็กทรอนิกส์ ปิโตรเคมี ยานยนต์และชิ้นส่วนเครื่องใช้ไฟฟ้า ยางและผลิตภัณฑ์ยาง รวมทั้งเครื่องใช้ไฟฟ้า หากสถานการณ์ยังคงดำเนินต่อไป จะทำให้การค้าชะลอตัวลงและกระทบการส่งออกของไทยอย่างมีนัยสำคัญและนำไปสู่การปรับลดการ

ผลิตและการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งผลต่อความเชื่อมั่นในการลงทุน โดยอาจตัดสินใจย้ายฐานการผลิตเพื่อเลี่ยงผลกระทบไปยังประเทศอื่นที่มีศักยภาพรองรับการลงทุน

4. การเพิ่มอัตราภาษีนำเข้าสินค้าจากจีนส่งผลให้เกิดความผันผวนและภาวะความตึงเครียดในตลาด ทำให้ผู้ประกอบการในสหรัฐอเมริกาขาดความเชื่อมั่นในระบบเศรษฐกิจในระยะยาว และจะมีการชะลอหรือปรับแผนการขยายการลงทุนในอนาคต ส่งผลทำให้สภาวะเศรษฐกิจชะลอตัวและส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจทั่วโลก และนโยบายนี้ได้ส่งผลกระทบต่อทางจิตวิทยาต่อผู้บริโภคชาวอเมริกันที่ต้องแบกรับภาระราคาสินค้าที่แพงขึ้นในระยะสั้น โดยเฉพาะกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค โดยเฉพาะพฤติกรรมที่นิยมใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคสูง จึงทำให้ต้องชะลอการขึ้นภาษีสินค้าบางตัวที่เป็นสินค้าของขวัญสำหรับช่วงเทศกาล แต่ในอนาคตอาจจะทำให้ผู้บริโภคชาวอเมริกันลดหรือชะลอการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าลง และอาจจะนำไปสู่การลดความต้องการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศรวมถึงประเทศไทยซึ่งเป็นคู่ค้าที่สำคัญได้ในระยะยาวได้

5. กลุ่มผู้ประกอบการไทยที่ส่งออกสินค้าประเภทวัตถุดิบหรือส่วนประกอบสินค้าไปยังจีนเพื่อประกอบเป็นสินค้าสำเร็จรูป เช่น ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ชิ้นส่วนคอมพิวเตอร์ ยางและผลิตภัณฑ์ยาง อาจจะได้รับผลกระทบจากการชะลอตัวของความต้องการนำเข้าสินค้าจีนของสหรัฐได้ในอนาคต นอกจากนั้นจากการที่มาตรการขึ้นภาษีนำเข้าสินค้าจีนของสหรัฐที่เน้นเฉพาะสินค้าอุตสาหกรรม ทำให้ผู้ประกอบการจากจีนต้องพยายามบรรเทาผลกระทบด้วยการลดต้นทุนการผลิตและลดระดับผลกำไรลง แต่มาตรการล่าสุดส่งผลกระทบต่อสินค้าเกือบทุกชนิด ทำให้เชื่อว่ารัฐบาลจีนจะต้องใช้มาตรการบางอย่างในการแก้ไขสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อกลุ่มสินค้าทุกชนิด เมื่อค่าเงินหยวนอ่อนลงถึง 7 หยวนต่อดอลลาร์ สหรัฐจึงกล่าวหาว่าเงินกำลังบิดเบือนค่าเงินหยวน หากจีนใช้มาตรการบิดเบือนค่าเงินเพื่อลดผลกระทบให้กับผู้ผลิตสินค้า จะเกิดผลกระทบต่อเมืองอย่างมาก เพราะการปล่อยให้ค่าเงินหยวนอ่อนตัวลง จะส่งผลให้สินค้าที่จีนนำเข้าจากทุกประเทศทั่วโลกมีราคาสูงขึ้น ซึ่งจะสร้างความต้องการซื้อของจีนลดลง ในขณะเดียวกัน สินค้าจีนก็จะมีราคายิ่งต่ำลงอีกสำหรับตลาดอื่นๆ ที่ไม่ได้มีกำแพงภาษีสูงเช่นเหมือนสหรัฐ นอกจากนี้ยังส่งผลให้นักท่องเที่ยวจีนมีแนวโน้มลดลงด้วย เพราะต้นทุนการท่องเที่ยวภายนอกประเทศมีมูลค่าสูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย และอาจก่อให้เกิดสงครามลดค่าเงินเพื่อตอบโต้ในวงกว้างได้

6. ในการปรับตัวท่ามกลางความไม่แน่นอนของสงครามการค้าเพื่อบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้นซึ่งมีหลายด้านด้วยกัน ได้แก่ 1) การกระจายความเสี่ยงด้วยการขยายฐานลูกค้าทั้งในประเทศและต่างประเทศไปยังกลุ่มที่ได้รับผลกระทบทางการค้าต่ำ เช่น กลุ่มที่มีรายได้ปานกลางถึงสูง ด้วยการปรับรูปแบบของสินค้าให้เข้าถึงจุด มีคุณภาพสูงขึ้น มีการออกแบบที่ดีขึ้นและการขยายฐานลูกค้าในต่างประเทศทั้งในอาเซียน เอเชียใต้และตะวันออกกลาง 2) การป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน ด้วยการใช้อุปกรณ์บริหารความเสี่ยง หรือการระงับเงื่อนไขในการชำระเงินให้ยืดหยุ่นตามการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยน เป็นต้น 3) การบริหารสภาพคล่องทางการเงิน เพื่อให้มีเพียงพอในช่วงที่ยอดขายลดลงมาก หรือมีคำสั่งซื้อเข้ามาเพิ่มมากขึ้นจนต้องขยายการผลิตในระยะสั้น 4) การหาพันธมิตรในต่างประเทศเพื่อเป็นคู่ค้า ซึ่งจะช่วยให้การนำเข้าและส่งออกสินค้ามีความสะดวกมากขึ้น และยังช่วยลดต้นทุนในการทำตลาด ลดความเสี่ยงในด้านยอดขายได้ด้วย โดย

อาจมีการทำข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับมูลค่าของสินค้าที่จะนำเข้ามาขายในประเทศไทยให้กับธุรกิจที่เป็นพันธมิตร และมูลค่าของสินค้าที่พันธมิตรจะขายให้ในตลาดต่างประเทศรวมทั้งควรมีการติดตามข้อมูลข่าวสารอย่างใกล้ชิด ซึ่งจะช่วยให้สามารถปรับตัวได้อย่างทันท่วงที สามารถมองเห็นโอกาสที่เกิดขึ้นได้

แนวทางในการเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบการไทย ในการรับมือกับผลกระทบของสงครามการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกากับประเทศจีนต่อประเทศไทย มีดังต่อไปนี้

1. ผู้ประกอบการไทยในกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค โดยเฉพาะสินค้ากลุ่มเสื้อผ้า รองเท้า เครื่องนุ่งห่ม เฟอร์นิเจอร์ ของประดับตกแต่งบ้าน ของเล่น และสินค้าของฝากและของตกแต่งตามเทศกาลที่ขาดความสามารถในการแข่งขันกับจีนในตลาดสหรัฐ อันเนื่องมาจากปัจจัยด้านต้นทุนการผลิตโดยเฉพาะค่าแรงงาน หากไม่มีการบิดเบือนค่าเงินโดยจีน ประเทศไทยน่าจะมีโอกาสในการแข่งขันและขยายตลาดส่งออกในตลาดสหรัฐได้มากขึ้น

2. ปัจจัยที่อาจส่งผลให้ประเทศไทยมีความสามารถแข่งขันกับจีนเพิ่มขึ้นในระหว่างที่สงครามการค้ายังคงดำเนินอยู่ มีอยู่หลายปัจจัยที่ต้องพึงระวัง เพราะต้นทุนการผลิตที่มีหลายส่วน ยกที่จะทำให้สินค้าไทยแข่งขันกับจีนได้ แม้จะมีข้อได้เปรียบด้านภาษีนำเข้า รวมทั้งความได้เปรียบด้านต้นทุนจากปริมาณการผลิตที่เพิ่มขึ้น ความเร็วและขอบเขต เพราะจีนได้เปรียบแหล่งผลิตสินค้าอื่นๆ ทั่วโลก เพราะมีจำนวนผู้บริโภคในท้องถิ่นมากจนคุ้มที่จะลงทุนสร้างฐานการผลิตขนาดใหญ่ รวดเร็วและครอบคลุมหลากหลายประเภทสินค้าได้ด้วยเหตุนี้ จึงมีต้นทุนคงที่ที่ต่ำเมื่อเทียบจากปริมาณที่ผลิตจริง แม้ต้นทุนผันแปรจะไม่แตกต่างกันมาก ต้นทุนรวมต่อชิ้นจึงต่ำกว่ามากในเกือบทุกประเภทสินค้าที่จีนผลิต ซึ่งหากนำมาเทียบกับผู้ผลิตในประเทศอื่นที่กำลังการผลิตต่ำกว่า และราคาต่อชิ้นต้องแบกภาระต้นทุนคงที่ของการผลิตแต่ละรอบที่สูงกว่ามาก จึงยากจะแข่งขันกับจีนด้านราคา แม้ค่าแรงงานของจีนจะสูงขึ้นกว่าเดิมแล้ว หรือแม้แต่ขณะที่มีภาษีอัตราใหม่มาเพิ่มต้นทุนให้สินค้าจีน การจะทดแทนสินค้าจีนได้จะต้องมีการขยายกำลังการผลิตในระดับที่เท่าเทียมกัน

3. ค่าจ้างแรงงานจะเป็นต้นทุนที่ผูกพันกับกิจการระยะยาว ด้วยค่าแรงในปัจจุบัน สถานะของต้นทุนสินค้าไทยในด้านความสามารถในการแข่งขันยังไม่ทำให้ได้เปรียบในการแข่งขันกับจีน จึงควรระวังไม่ให้ค่าแรงที่มีแนวโน้มจะสูงขึ้นอีก ส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตซ้ำอีก

4. ค่าเงินบาทที่แข็งขึ้น ส่งผลให้สินค้าไทยมีมูลค่าสูงขึ้นไปโดยปริยาย แม้จะได้เปรียบด้านภาษี ก็อาจยังไม่สามารถแข่งขันได้ดีขึ้น ในทางกลับกัน หากค่าเงินหยวนอ่อนตัวลงจนสามารถลดผลกระทบจากภาษีของสหรัฐฯ ที่เพิ่มขึ้น กลับยิ่งทำให้จีนมีความได้เปรียบกว่าเดิม

5. เทคโนโลยีการผลิตของจีนมีมาตรการที่ทราบกันดีว่ามีการบังคับให้ผู้ประกอบการทั่วโลกที่ต้องการลงทุนในจีน ต้องยอมถ่ายเทเทคโนโลยีการผลิตขั้นสูงให้กับหุ้นส่วนที่ร่วมทุนในกิจการที่ก่อตั้งในจีน จึงทำให้จีนมีศักยภาพในการผลิตสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการผลิตได้ สินค้าทางเทคโนโลยีหลายชนิดที่ไทยไม่สามารถผลิตได้ โอกาสที่จะมีศักยภาพคือการดึงผู้ที่มีเทคโนโลยีดังกล่าวไม่ว่าจะจากจีนหรือประเทศต้นทางของเทคโนโลยีเข้ามาลงทุนเพื่อผลิตในไทยเท่านั้น เช่น สินค้ายานยนต์ เป็นต้น

6. สินค้าที่จีนครองตลาดบางชนิด มีเพียงประเทศจีนที่เป็นแหล่งผลิตอยู่ถึง 95% จากกำลังการผลิต

ทั่วโลกและยังมีกำลังการผลิตทั้งหมดเป็นสองเท่าของความต้องการในตลาดโลกอีกด้วย จึงยากที่ประเทศใดในโลกจะมาแข่งขันกับจีนได้ ซึ่งแม้แหล่งแร่ในสหรัฐฯ เองก็ยังส่งมาให้ผลิตเป็นสินค้าที่นำไปใช้งานจริงในจีน เช่น ผลิตภัณฑ์จากแร่หายากที่แหล่งทรัพยากรทั่วโลกอยู่ภายใต้การควบคุมของจีนถึง 80% และยากที่จะมีเหมืองใหม่ๆ เพิ่ม ซึ่งสินค้าที่ผลิตจากแร่หายากเหล่านี้ ได้แก่ แม่เหล็กซึ่งเป็นชิ้นส่วนที่จำเป็นในการผลิตสินค้าเทคโนโลยีเกือบทุกชนิด

7. ผู้ประกอบการจีนที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการดังกล่าว อาจพิจารณาย้ายฐานการผลิตและส่งออกสินค้าไปยังประเทศที่ไม่ได้รับผลกระทบด้านภาษีอย่างเช่นประเทศไทย ซึ่งมีศักยภาพพร้อมในการเป็นศูนย์กลางการผลิตและการค้าในภูมิภาค ซึ่งจะส่งผลดีต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการจ้างงานไทยในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรม จะต้องมีการปรับตัวเพื่อรองรับผลกระทบที่ไม่แน่นอนและควรขยายตลาดใหม่โดยเฉพาะธุรกิจเกษตรและอาหาร ควรเร่งประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักในประเทศจีนและสหรัฐอเมริกาเพื่อโน้มน้าวกำลังซื้อส่วนเกินที่เกิดจากมาตรการกีดกันทางการค้าระหว่างกัน

2. สินค้าไทยที่มีโอกาสเข้าไปทดแทนสินค้าจีนในตลาดสหรัฐอเมริกาจะอยู่ในกลุ่มอุปกรณ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งชิ้นส่วนรถยนต์ เช่น ฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์ ชิ้นส่วนทีวี/กล้อง ชิ้นส่วนเครื่องพิมพ์ ชิ้นส่วนเครื่องบิน ยาล้อเครื่องบิน เกียร์ ตัวจุดระเบิดเครื่องยนต์และอุปกรณ์ไฟฟ้า พลาสติกคุณภาพสูงที่ทำจากเซลลูโลสซึ่งสามารถย่อยสลายได้ หรือพลาสติก PVC ที่สามารถต่อยอดการผลิตได้ในหลายอุตสาหกรรม ทั้งประเทศไทยครองส่วนแบ่งตลาดในสหรัฐอเมริกา ถึง 29% และ 14% ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม สินค้าดังกล่าว ไทยผลิตและส่งออกได้เต็มกำลังการผลิตแล้ว ดังนั้น หากผู้ประกอบการไทยยังมีกำลังผลิตเพิ่มได้ก็จะสามารถคว้าโอกาสนี้ไปได้ แต่ต้องคำนึงถึงต้นทุนค่าขนส่งจากไทยไปยังสหรัฐอเมริกาว่าจะสามารถแข่งขันได้หรือไม่กับสินค้าจีนที่มีต้นทุนจากการเสียภาษี

3. ผู้ประกอบการไทยควรเร่งเจาะตลาดจีนในจังหวะที่เกิดสงครามการค้านี้ และประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น โดยช่องทางสำคัญคือการเข้าร่วมงานแสดงสินค้าต่างประเทศที่จัดเป็นประจำในเมืองต่างๆ ของจีนโดยเฉพาะหากเป็นการแสดงสินค้าในระดับนานาชาติ

4. ผู้ประกอบการไทยควรเร่งในการหาตลาดใหม่และต้องให้ความสำคัญอย่างจริงจัง เพื่อลดความเสี่ยง เช่น ตลาดสหภาพยุโรปหรือประเทศอินเดียที่มีประชากรมากถึง 1,300 ล้านคน และมีเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 7 ของโลก รวมทั้งมีการเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูง เพื่อช่วยให้สินค้าจากประเทศไทยมีโอกาสเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง

5. ผู้ประกอบการไทยควรให้ความสนใจเป็นพิเศษกับการส่งออกสินค้าทดแทนไปยังสหรัฐอเมริกาและจีนให้มากขึ้น เช่น ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ และอาจได้ประโยชน์จากการย้ายฐานการผลิตจากจีน มายังประเทศไทยเพื่อเลี่ยงมาตรการภาษี แต่ยังมีประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคที่พร้อมจะแข่งขันเพื่อดึงดูดการลงทุนจากจีนด้วย เช่น เวียดนาม ลาวหรือพม่า เป็นต้น

6. ในภาพรวมสงครามการค้า อาจส่งผลดีให้กับประเทศไทย จากการที่นักลงทุนต่างชาติตัดสินใจย้ายฐานการผลิตมาเพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจจะส่งผลให้ภาคอุตสาหกรรมของไทยเจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจาก 1 ใน 3 ของบริษัทในอเมริกา กว่า 430 แห่งต่างตัดสินใจย้ายฐานการผลิตออกจากจีน

7. ผู้ประกอบการที่อยู่ในกลุ่มสินค้าที่ได้รับผลกระทบและมีศักยภาพพอที่จะแข่งขันกับจีนได้ควรเตรียมพร้อมเร่งหาตลาดส่งออกทดแทนตลาดส่งออกของสินค้าจีนที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการดังกล่าวของสหรัฐ โดยอาจพิจารณาสินค้าที่จีนส่งออกมายังสหรัฐ ใกล้เคียงกับประเทศไทยก่อน เพราะผู้ประกอบการไทยที่ยังมีกำลังการผลิตที่เหลืออยู่ สามารถขยายกำลังการผลิตเพื่อรองรับปริมาณการผลิตที่จะเข้าไปทดแทนจีนได้ แต่หากเป็นสินค้าที่มีปริมาณการนำเข้าแตกต่างจากไทยหลายเท่า ถือได้ว่าเป็นสัญญาณบ่งชี้ว่าจีนมีกำลังการผลิตที่สูงกว่ามากจนน่าจะมีความได้เปรียบด้านราคาจากต้นทุนปริมาณการผลิตที่เพิ่มขึ้น ความเร็วและขอบเขตที่สูงกว่ามาก ยากที่จะเทียบเคียงราคาต้นทุนต่อชิ้นได้

8. มาตรการเชิงรุกในการเข้าทดแทนสินค้าจีนในตลาดสหรัฐ ควรตั้งเป้าที่สินค้าจีนที่ได้รับผลกระทบจากภาษีนำเข้าที่มีอัตราสูง โดยเฉพาะรายการที่ต้องเสียภาษีนำเข้าในอัตรา 25% เป็นลำดับแรก และคัดเลือกสินค้าที่ไม่ได้มีการนำเข้าอย่างต่อเนื่องออกก่อน รวมทั้งเลือกเฉพาะสินค้าที่มีการนำเข้าสหรัฐฯ ทั้งจากไทยและจีนเท่านั้น โดยแบ่งเป็นสินค้าที่นำเข้าจากทั้งสองประเทศ โดยแยกจากระดับความแตกต่างของยอดนำเข้าจากแต่ละประเทศ ได้แก่ สินค้าที่นำเข้าจากไทยมากกว่าหรือเท่ากับปริมาณที่นำเข้าจากจีน และมีแนวโน้มที่จะมีศักยภาพในการแข่งขันกับสินค้าจีนได้อยู่แล้วในปัจจุบัน และเมื่อมีกำแพงภาษีมาช่วยทำให้สินค้าไทยได้เปรียบยิ่งขึ้น ด้านกำลังการผลิตอาจยังมีที่ยังเหลืออยู่พอให้ขยายกำลังการผลิตจากเดิมได้ หรือหากต้องขยายกำลังการผลิต การขยายกำลังผลิตยังอยู่ในขอบเขตที่เป็นไปได้ ไม่จำเป็นต้องลงทุนเพิ่มมากนัก จึงมีความเสี่ยงไม่มาก เช่น ฮาร์ดดิสก์ เครื่องประดับเงินและชิ้นส่วน กุ้งแช่แข็งแกะเปลือก เนื้อปลาทูน่าหรือปลาโอปรุงหรือหมักแล้ว ยางรถกระบะ ถูมือยางวัลคาไนซ์ไร้รอยต่อใช้แล้วทิ้ง ยางรถยนต์และกึ่งปรุงแต่งแช่แข็ง เป็นต้น

9. สินค้านำเข้าจากจีนมากกว่าปริมาณที่นำเข้าจากไทย ไม่เกิน 5 เท่า ซึ่งหากพิจารณาเป็นรายสินค้า อาจมีบางประเภทที่อยู่ในข่ายที่พร้อมเข้าไปทดแทนตลาดจีนทันที กำลังการผลิตที่แตกต่างกันไม่มากนัก มีโอกาสที่ต้นทุนจากภาษีที่เพิ่มขึ้นจะเพิ่มความได้เปรียบให้สินค้าไทยได้ แต่ส่วนใหญ่แล้ว การขยายกำลังการผลิตระดับตั้งแต่ 1 ถึง 5 เท่า นับเป็นการแบกภาระความเสี่ยงที่สูง แม้จะเป็นสินค้าประเภทเดียวกันที่ทดแทนกันได้ แต่หากต้องสร้างโรงงานใหม่เพื่อขยายกำลังการผลิต ผู้ประกอบการไทยอาจยังไม่พร้อม เช่น แผงวงจรอิเล็กทรอนิกส์/ประมวลผล/ควบคุมวงจร ยางรถบรรทุกขนาดใหญ่ แผงวงจรอิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ ฮาร์ดดิสก์อื่นๆ อุปกรณ์หรือแผงโซลาร์เซลล์ประกอบสำเร็จ ชิ้นส่วนประกอบเครื่องปรับอากาศ ชนิดอื่น ๆ เครื่องครัวอลูมิเนียม เครื่องประดับทองและชิ้นส่วน เครื่องเสียงประกอบรถยนต์ เครื่องกำเนิดไฟฟ้า 1.5-5 KW

10. ประเทศไทยมีมูลค่าการค้ากับสหรัฐ มาโดยตลอดเป็นระยะเวลานาน ดังนั้นจึงควรที่จะระมัดระวังและสงวนท่าทีการค้ากับสหรัฐ รวมถึงให้ความร่วมมือ ในประเด็นทางการค้าที่สหรัฐให้ความสำคัญ เช่น ทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อป้องกันไม่ให้ใช้เป็นเหตุผลในการดำเนินนโยบายกีดกันทางการค้ากับไทย นอกจากนี้ รัฐบาลอาจพิจารณานำขอบเขตความร่วมมือเขตการค้าเสรีไทย - สหรัฐ กลับมาศึกษาอีกครั้ง เพื่อสร้างความร่วมมือในการเป็นพันธมิตรทางการค้าในระยะยาวต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มจัดสรรสินทรัพย์และกองทุนต่างประเทศ, ธนาคาร ไทยพาณิชย์. (2563). *จับตาการเจรจาการค้าระหว่าง
สหรัฐฯและจีน*. กรุงเทพฯ : ธนาคาร ไทยพาณิชย์.
- กองนโยบายและยุทธศาสตร์พัฒนาการประมง, กรมประมง. (2562). *การนำเข้าสินค้าหลังจากสงครามการค้า
ระหว่างจีนกับสหรัฐอเมริกา*. กรุงเทพฯ: กรมประมง.
- ธนาคารกรุงไทย. (2562) . *ความเข้มข้นสงครามการค้าเพิ่มขึ้น หลังทรัมป์ขึ้นภาษีนำเข้า 10 %บนสินค้าจีน
อีก 2 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐฯ*. กรุงเทพฯ : ธนาคาร กรุงไทย.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2562). *สงครามการค้าระหว่างสหรัฐฯ และจีน: นัยต่อเศรษฐกิจโลกและไทย*.
กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย.
- ฝ่ายวิจัยธุรกิจ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (EXIM BANK). (2563). *สงครามการค้า :
ใครเจ็บมาก...เจ็บน้อยกว่ากัน?*. กรุงเทพฯ : ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย
- ศูนย์วิจัยธนาคารกสิกรไทย. (2563). *สงครามการค้าจีน - สหรัฐฯ SME ไทย ได้หรือเสีย?*. กรุงเทพฯ : ธนาคาร
กสิกรไทย.
- สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า, กระทรวงพาณิชย์. (2563). *จับตาสินค้าเกษตรกับสงครามการค้า*.
กรุงเทพฯ: กระทรวงพาณิชย์.
- สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ. (2563). *ผลกระทบจากการประกาศนโยบายขึ้นอัตราภาษีสินค้า
นำเข้าจากจีนของสหรัฐฯ ล่าสุด*. กรุงเทพฯ: กระทรวงพาณิชย์.
- สุพริศร์ สุวรรณิก. (2563). *สงครามการค้าครั้งใหม่: ใครได้ ใครเสีย?*. กรุงเทพฯ: ฝ่ายเศรษฐกิจมหภาค ธนาคาร
แห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย
- Asia Wealth Research Department. (2563). *กลยุทธ์การลงทุนตลาดหุ้นไทยไตรมาส 3/61 ตลาดหุ้น
ท่ามกลางสงครามการค้า*. กรุงเทพฯ: Asia Wealth Securities Company.
- RHB Securities (Thailand) PCL. (2561). *คลายกังวลสงครามการค้าจีนและสหรัฐฯ*. กรุงเทพฯ: RHB
Securities (Thailand) PCL.
- RHB Securities (Thailand) PCL. (2562). *กังวลจากความตึงเครียดสงครามการค้าสหรัฐฯและจีน*. กรุงเทพฯ:
RHB Securities (Thailand) PCL.
- TMB Analytics is a division of TMB Bank PCL. (2562). *ทิศทางเศรษฐกิจในช่วงครึ่งหลังปี 2562*.
กรุงเทพฯ: ธนาคารทหารไทย.